

Noves formes de parella i família: com interpel·len l'Església?

L'Església es fa càrrec dels nous desafiaments en el tema de parella i de matrimoni, proposant el seu pensament teològic i revisant la seva praxi pastoral

22 octubre, 2019 - ÒSCAR MARTÍ

L'arrel dels desafiaments que viu l'Església en el tema del matrimoni i la parella cal trobar-la ja en el procés de la modernitat, amb el seu fort accent sobre la llibertat. Ho va plantejar de manera viva el Concili Vaticà II (*Gaudium et Spes* part II, cap, 1er). El Concili va fer una opció decisiva; no defineix el matrimoni com una institució sinó com "una comunitat de vida i d'amor conjugal". L'amor personal, que abans ni tan sols entrava en la definició del

matrimoni, ara passa a ser el nucli i l'eix del pensament eclesial, un amor ple, total, indissoluble, obert a la procreació i al bé social i eclesial.

Des del Concili, s'han plantejat i s'han aguditzat diversos problemes: parelles de fet sense casament, casament civil entre els catòlics, divorci, segones núpcies de persones divorciades, parelles homosexuals; i al seu costat, tota la problemàtica de la intervenció artificial en l'embaràs i en la regulació de la natalitat. Des del Concili, el Magisteri ha publicat tres documents importants sobre el tema: *Humanae Vitae*, de St. Pau VI (1968), *Familiaris Consortio*, de St. Joan Pau II (1981, després del Sínode sobre la Família del 1980), i *Amoris Laetitia* del Papa Francesc (2016, després dels Sínodes del 2014 i 2015). Cal posar de relleu un fet decisiu: ha anat emergint la necessitat de distingir entre dimensió teològica i dimensió pastoral. Al costat del pensament teològic sobre el matrimoni, que ha anat aprofundint les posicions del Concili, ha sortit la necessitat de repensar la praxi pastoral de l'Església, és a dir, quin ha de ser el seu tracte respecte a aquells que no pensen o no viuen com ella proposa.

La praxi pastoral dels últims segles es pot resumir així. El Nou Testament subratlla la indissolubilitat del matrimoni i el rebuig del divorci. D'aquí n'ha sortit una actitud pastoral: el refús i la condemna dels qui s'han divorciat, especialment si han intentat un segon matrimoni, a nivell civil. La vida conjugal amb una altra parella és una situació objectiva d'adulteri que exclou de la vida eclesial; l'Església no els pot acollir en el seu si.

Aquesta praxi, seguida durant segles, va tenir un canvi sorprenent a *Familiaris Consortio* de St. Joan Pau II (FC 84). Els pastors han de procurar "que els divorciats que s'han tornat a casar no es considerin separats de l'Església"; aquesta els acull de manera estable en la comunitat cristiana, i "com a batejats, els fa participants de la seva vida". Això va suposar un canvi radical en l'actitud pastoral. El Papa Francesc, en el capítol VIII d'*Amoris Laetitia* (2016), assumeix el pas pastoral donat per Joan Pau II i l'amplia a totes les persones que es troben en "situació irregular" (297). Es pot resumir la seva aportació en dos grans accents.

El primer és la mirada sobre els interessats. No es fixa bàsicament en la seva "situació objectiva de pecat" sinó que posa l'atenció a la seva situació personal subjectiva. Les

decisiones humanes, també les de casar-se o divorciar-se, poden estar influïdes per moltes circumstàncies de tot tipus, de manera que la culpabilitat subjectiva dels interessats només Déu la pot jutjar. Per això "ja no és possible dir que tots els qui es troben en alguna situació així anomenada "irregular", viuen en una situació de pecat mortal, privats de la gràcia santificant" (301).

L'altre accent, complementari, és la mirada teològica, delicada i respectuosa de cada persona i de cada parella. "... és possible que, enmig d'una ocasió objectiva de pecat... es pugui viure en gràcia de Déu, es pugui estimar i també es pugui créixer en la vida de la gràcia i la caritat" (305). Ha canviat la mirada cristiana pastoral de les persones que es troben en situacions "objectivament irregulars": "pertoca a l'Església de revelar-los la divina pedagogia de la gràcia en les seves vides i ajudar-los assolir la plenitud del disseny que Déu té per a ells..." (297).

Fent un resum. Es pot dir que l'Església es fa càrrec dels nous desafiaments en el tema de parella i matrimoni, per una banda proposant el seu pensament teològic al voltant de la categoria de l'amor conjugal, i per l'altra, revisant la seva praxi pastoral, amb una actitud oberta que acull tothom i l'acompanya cap a una vida cristiana més plena.